

ՔՆՆԱԿՈՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՏԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Յ Մանանդեան եւ Ն. Աճառեան՝ «Հայոց Առ վկաները» (1155—1743),
Վարդաշատ, 1903 թ., գինն է 3 բուրլի:

Պ. Յ. Մանանդեանը այս գրքի յառաջաբանում հետեւեալ խօսքերով է բնորոշում այդ գիտական հրատարակութեան նշանակութիւնը. «Չեռնարկելով պ. Հրաչեայ Աճառեանի տողուն և սիրալոյսաբ աշխատակցութեամբ Հայոց նոր նահատակների վկայարանութիւնների հրատարակման՝ իմ գլխաւոր նպատակն է եղել ծանօթանալ այնպիսի պատմական աղբիւրների, որոնց միջոցով հնարաւոր լինէր վաւերական փաստեր ունենալ Հայոց ներքին կեանքի մասին մահմէդականների տիրապետութեան շրջանում... Մեախ և առաջ վկայարանական այս հատուածները խիստ թանկագին նիւթ են Հայոց եկեղեցական պատմութեան համար և միանգամայն վստահելի աղբիւր են, որովհետեւ ժամանակակիցների ձեռքով են գրուած, իսկ միւս կողմից կարեւոր են նաև քաղաքական-պատմական անցքերի և աշխարհագրական որոշ խնդիրների լուսաբանութեան և միջնադարեան հայերէնի ուսումնասիրութեան համար»: Պ. Յ. Մ. յառաջաբանից բերած այդ տողերը միանգամայն պարզում են այդ հրատարակութեան նշանակութիւնը, որը աւելի ևս արժէքաւոր է դառնում, երբ ի նկատի ենք առնում որ գիտական բարեխղճութեամբ և ճշտութեամբ են կատարուած բազմաթիւ ձեռագրերի համեմատութիւնները և ծանօթութիւնները: Կարելի է ասել՝ էջմիածնում հրատարակուած գիտական գրքերի մէջ «Հայոց նոր վկաները» պէտք է բունի ամենապատկառելի տեղ: Մասնագիտական լուրջ պատրաստութիւն ունեցող մարդկանց մի աշխատութիւն է այդ, որից կարող են օգտուել մեր լեզուագէտները և պատմաբանները միանգամայն ապահով լինելով որ վերաստուգուած և ճշգրիտ աղբիւրներ ունեն իրանց ձեռքի տակ:

*